

National Erasmus+ Office in Bosnia and Herzegovina

with the support of the
Erasmus+ Programme of the European Union

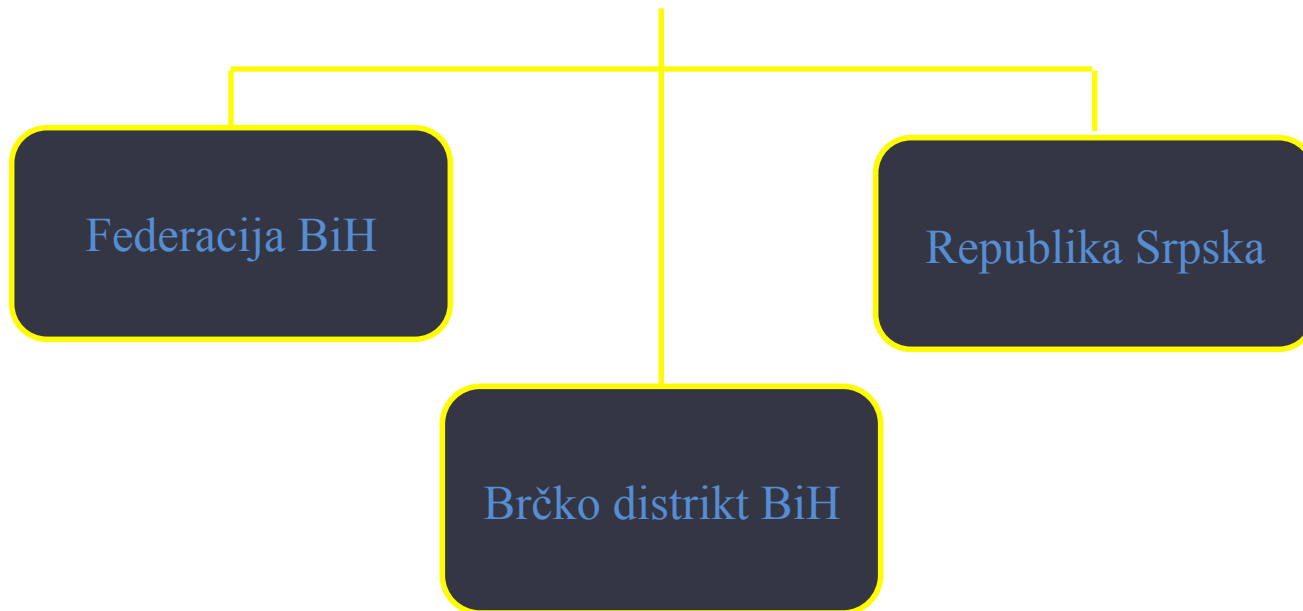
Magični trougao Model finansiranja – Istraživački kapaciteti – Doktorske studije

Budva, Montenegro, 25-26 September 2017

Jelena Starčević, PhD
Ministry of Education and Culture
of the Republic of Srpska
j.starcevic@mp.vladars.net

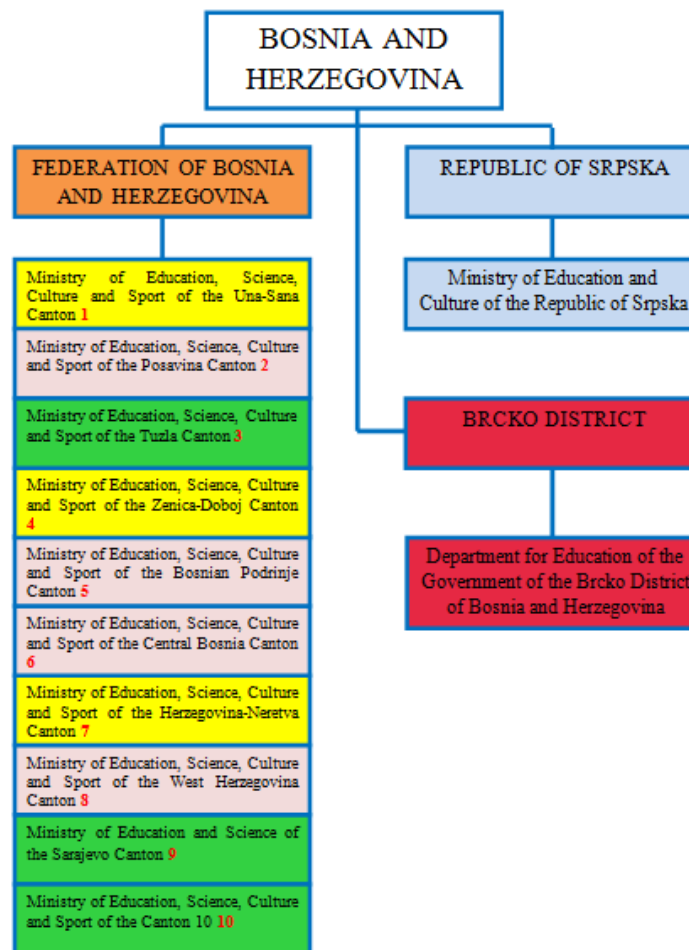

BOSNA I HERCEGOVINA

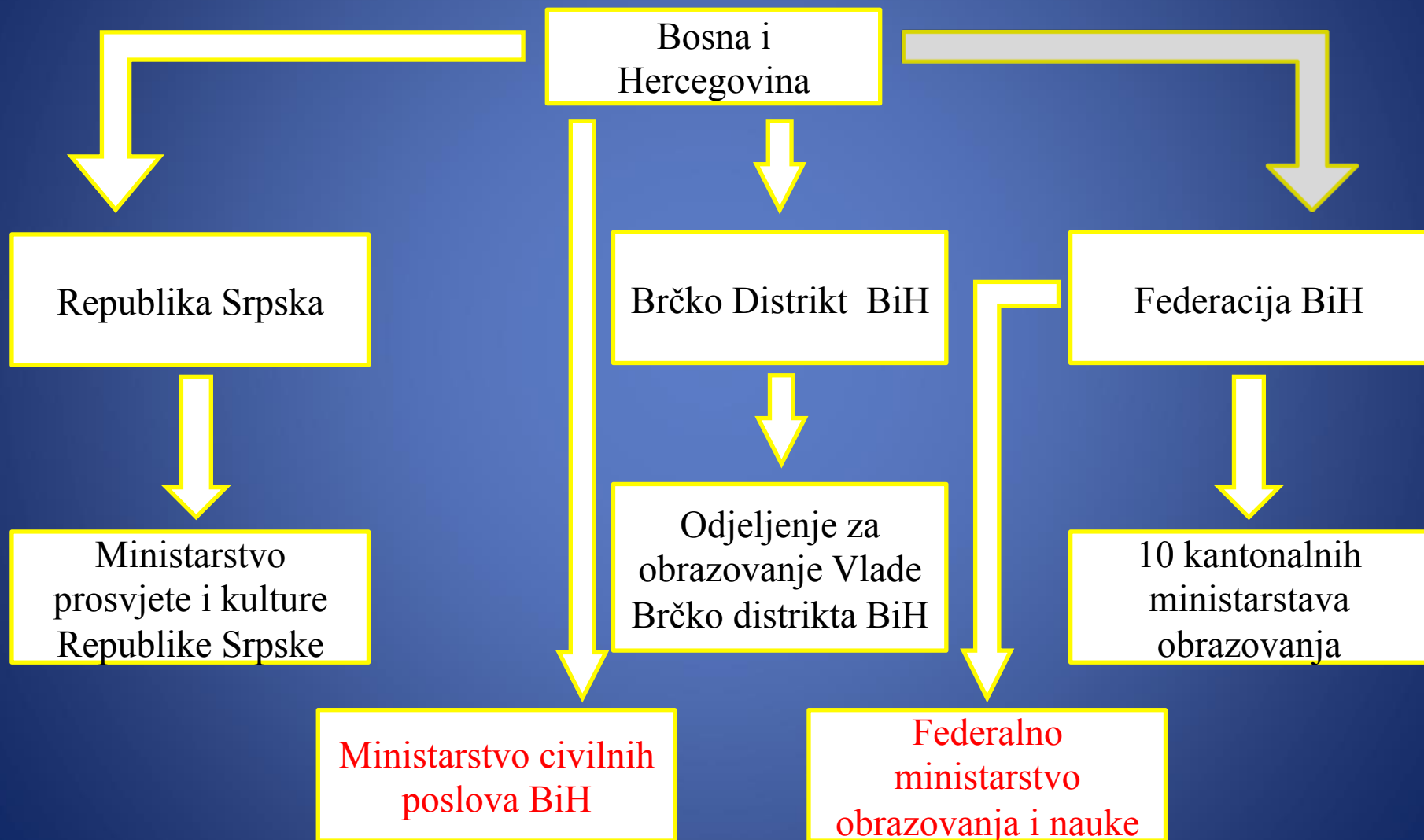
USTAVNO UREĐENJE BIH

National Erasmus+ Office in Bosnia and Herzegovina

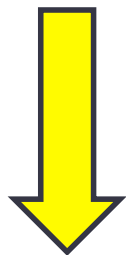
with the support of the
Erasmus+ Programme of the European Union

VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

UNIVERZITETI

- Izvode akademske studije sva tri ciklusa,
- Moraju izvoditi najmanje pet studijskih programa iz tri naučne oblasti

VISOKE ŠKOLE

- Izvode studije prvog ciklusa
- Moraju izvoditi najmanje jedan st.progr.

Prema obliku vlasništva:

- javni
- privatni

- VISOKOŠKOLSKE USTANOVE IMAJU PRAVNI SUBJEKTIVITET I INSTITUCIONALNU AUTONOMIJU
- **FAKULTETI NISU PRAVNA LICA I NE MOGU POSTOJATI SAMOSTALNO**

PRIJEBOLONJSKI STEPENI

Viša stručna sprema (VŠS)

VI stepen, 2-3 years

Visoka stručna sprema (VSS)

VII stepen, 4-6 years

Specijalist (VSS)

VII1 stepen, 1-2 godine

Magistar nauka (VSS)

VII2 stepen, min. 2 godine

Doktor nauka (VSS)

VIII stepen

(do)diplomski studiji

postdiplomski studiji

NIVOI OBRAZOVANJA

PRVI CIKLUS

BACHELOR ILI EKVIVALENT

tri ili četiri godine

180 or 240 ECTS

DRUGI CIKLUS

MASTER ILI EKVIVALENT

jedna ili dvije godine

60 ili 120 ECTS

TREĆI CIKLUS

DOKTOR NAUKA ILI EKVIVALENT

tri godine

180 ECTS

IZUZETAK: studij medicinske grupe nauka

OSNOVE KVALIFIKACIONOG OKVIRA POSTOJE

**Kvalifikacioni okvir
BiH još uvijek nije
dovršen.**

**Odnos starih i novih
kvalifikacija još
uvijek nije uređen.**

Odnos prema ISCED nivoima i EKO-u (EQF)		Osnove kvalifikacijskog okvira			Raniji sistem u Bosni i Hercegovini zasnovan na stepenima stručne spreme		
ISCED nivo	EKO (EQF)	Kvalifikacija	Završeno obrazovanje	Nivo	Stepen stručne spreme	Završena škola	Kvalifikacija
1 i 2A	1	Nekvalificirani radnik	Osnovno obrazovanje	1	I.	Osnovna škola	Nekvalificirani radnik (NK)
2B	2	Niskokvalificirani radnik	Programi stručnog osposobljavanja	2	II.	Osnovna škola i stručna osposobljenost	Polukvalificirani radnik (PKV)
3C	3	Kvalificirani radnik	Srednje stručno obrazovanje i obuka	3	III.	Trogodišnja srednja škola	Kvalificirani radnik - KV (srednja stručna sprema) III. stepen
3A 3B	4	Opće ili specijalizirani kvalificirani radnik	Srednje opće i tehničko obrazovanje	4	IV.	Četverogodišnja srednja škola	Srednja stručna sprema – IV. stepen
4A 4B	5	Visokokvalificirani radnik specijaliziran za određeno zanimanje	Postsekundarno obrazovanje uključujući majstorske i srodne ispite	5	V.	Specijalizacija na osnovu stručnosti srednjeg obrazovanja	Visokokvalificiran radnik - VKV
5B	6	Bachelor ili Baccalaureat	Prvi ciklus visokog obrazovanja	6	VI.	Viša škola	Viša stručna sprema - VŠS
5A	7	Master	Drugi ciklus visokog obrazovanja	7	VII/1	Fakultet - osnovne studije	Visoka stručna sprema - VSS
					VII/1	Specijalizacija	Magistar specijalist
5	8	Doktorat	Treći ciklus visokog obrazovanja	8	VII/2	Magisterij	Magistar nauka ²
6					VIII.	Doktorat	Doktor nauka

ORGANIZACIJA DOKTORSKIH STUDIJA

- **Uređuje se zakonima (RS, kantoni, Brčko distrikt) o visokom obrazovanju, statutima visokoškolskih ustanova i pravilima svakog pojedinačnog studijskog programa;**
- **Pravila donosi senat univerziteta, nastavno-naučno vijeće fakulteta i „malo” vijeće katedre;**
- **Univerziteti imaju slobodu u kreiranju, dizajniranju i izvođenju studija te dodjeli doktorskih stepena;**
- **Moguće je ustanoviti zajednički studijski program koji uključuje dva ili više fakulteta odnosno dva ili više univerziteta;**

ORGANIZACIJA

- **Trajanje: tri godine**
- **Vrednovanje: 180 ECTS bodova**
- **Uslov za pristup: odgovarajuća prijedbolonjska (visoka stručna sprema VII/1 ili magistar nauka) ili bolonjska kvalifikacija (master)**
- **Uslovi upisa na konkretan program: propisani pravilima pojedinačnog studijskog programa**
- **Obaveze studenata: ispiti, nastava, seminarski radovi, naučni radovi (članci), izrada i odbrana doktorske disertacije**

ORGANIZACIJA

- **Studenti su u obavezi da objave određeni broj radova u međunarodnom časopisu/SCI/SSCI/AHCI listi prije odbrane doktorske teze**
- **Broj naučnih radova koje student treba objaviti varira od ustanove do ustanove**
- **Istraživački instituti mogu biti dio dokorskog studijskog programa ukoliko se nastava odvija na njima ili nude svoju opremu za dati doktorski studijski program**

TRENUTNO STANJE

- **Izvršena je institucionalna akreditacija visokoškolskih ustanova;**
- **Nije vršena akreditacija studijskih programa trećeg ciklusa;**
- **Kriterijumi za akreditaciju trećeg ciklusa su u nacrtu (HEA BIH);**
- **Treći ciklus se još uvijek ne izvodi na svim akreditovanim visokoškolskim ustanovama;**

FINANSIRANJE

- **Nisu utvrđena pravila za finansiranje doktorskih studija;**
- **Troškovi studiranja variraju od 2000 EUR do 11.000 EUR po akademskoj godini;**
- **Kandidati sami finansiraju doktorske studije ili se prijavljuju za grantove kroz javne pozive;**
- **Pojedine kompanije plaćaju dio ili kompletan doktorski studij za kandidata.**

DOKTORSKI STUDIJI – NADZOR

- **Za nadzor nad doktorskim studijima imenuje se posebno tijelo (Komisija ili Vijeće doktorskih studija);**
- **Zadatak tijela je da planira, organizuje, koordiniše doktorske studije uključujući istraživački rad;**
- **Student na trećoj godini dobija mentora (na nekim VŠU i komentor) koji savjetuje studenta u odabiru predmeta i vodi ga kroz istraživački dio;**
- **Tema disertacije se ocjenjuje i odobrava od strane posebne Komisije;**
- **Kada je tema odobrena od Komisije potvrđuje je Nastavno-naučno vijeće pa potom i Senat;**

**PROCEDURA ODBRANE DISERTACIJE JE ČESTO PREVIŠE
KOMPLIKOVANA TE PRODUŽAVA ROK ZAVRŠETKA ZA 6-12 MJESECI**

IZAZOVI/POTEŠKOĆE

- **Finansiranje**
- **Stvarna uloga mentora**
- **ECTS bodovi za naučnoistraživački rad**
- **Akreditacija**
- **Nelojalna konkurencija**
- **Lojalna konkurencija**
- **Nametanje teme kandidatu sa liste tema za doktorsku disertaciju**
- **Administrativne procedure**
- **Skriveni troškovi**
- **Međusobni odnosi nastavnika**
- **Neprofitabilne oblasti nauke – kako privući kandidata**
- **„Social recognition” ili socijalno prepoznavanje doktora nauka u društvu**

IZAZOVI/POTEŠKOĆE

- **Istraživanje limitirano nedovoljnim novčanim sredstvima koja se izdvajaju za doktorske studije što direktno utiče na sadržaj i kvalitet doktorskih studija;**
- **Nedovoljna internacionalizacija visokoškolskih ustanova i međunarodna saradnja**
- Nedovoljno korištenje EU fondova**
- Nedostatak zainteresovanosti akademske zajednice za izvođenje doktorskih studija na stranim jezicima**

National Erasmus+ Office in Bosnia and Herzegovina

with the support of the
Erasmus+ Programme of the European Union

HVALA ZA PAŽNJU